

ŠVEITSI-EESTI
koostööprogramm

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

KESKKONNAAMET

Looduskaitse tulemuslikkuse hindamine

Keskkonnaamet

Lavassaare looduskaitseala

2025

Kirsi Loide

PAME hindamismetoodika valmis Euroopa Liidu rahalisel toetusel tehnilise abi rahastamisvahendi kaudu ja koostöös Euroopa Komisjoni struktuurireformide toetamise peadirektoraadiga.

Üldinfo

Küsimus	Vastus
Kaitstava loodusobjekti nimi	Lavassaare looduskaitseala
KKR kood	KLO1000645
Asukoht (maakonnad)	Pärnumaa
Kaitse alla võtmise aeg (ala moodustamise aasta)	2016
Vöönd(id):	
loodusreservaatide arv	0
loodusreservaatide kogupindala	0
sihtkaitsevööndite arv	7
sihtkaitsevööndite kogupindala	11132,3 ha
piiranguvööndite arv	0
piiranguvööndite kogupindala	0
IUCN kategooria(d)	Ib, IV, V
Natura 2000 võrgustiku alad	Lavassaare loodusala, Lavassaare linnuala
Kaitseala valitseja	Keskkonnaamet
Kogupindala (ha)	11132,3 ha
Maismaa pindala (ha)	10889,6 ha
Eraomandis oleva maa pindala (ha)	527 ha
Kaitsekorralduskava nimi	Lavassaare looduskaitseala kaitsekorralduskava
Kaitsekorralduskava tegevuskava periood	2017-2026
Tulemuslikkuse hindaja nimi	Kirsi Loide
Tulemuslikkuse hindamise aasta	2025
Tulemuslikkuse hindamise kuupäev (pp.kk.aaaa). Kui hindamistabelit on värskemate andmete põhjal täiendatud, lisada ka uuendamise kuupäev ja vastava küsimuse number.	04.12.2025
Eelmise hindamise aeg (pp.kk.aaaa), s.h METT hindamine	23.10.2020 (METT)
Loodusobjekti esile tõstmist vääriv tähtsus või eripära piirkonna, Eesti või Euroopa kontekstis* (*täita asjakohasusel)	Eesti üks olulisemaid soolinnustiku pesitsusalasid.

Hindamistabel

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
üldine	üldine	Kas alal on (ajakohane) kava?	Jah, alapõhine kaitsekorralduskava, lisaks kohalduvad liigikaitsekava(d) ja/või elupaiga tegevuskava(d)	EELIS	KKK, kaitstavate soode tegevuskava, pärandniitude tegevuskava
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks olevate liikide esinemise/seisundi info oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Seisund oli määratud <50% väärtustest	KE, KKK	Kaitse-eesmärgiks on 39 liiki, KKK esitab selgelt arusaadava seisundiinfo 12 liigi kohta. Paljude liikide kohta on esitatud üldistavad eesmärgid ja seega ka seisundiinfo pole liigi kohta eraldi välja toodud. Näiteks on KKK eesmärk seatud soolinnuslikule, kuid eraldi liikide kohta seisundit ja kindlat eesmärki seatud ei ole.
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks (kaitse-eesmärgiks) olevate elupaikade seisund oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Seisund oli määratud ≥90% väärtustele	KE, KKK	Kõikide elupaikade kohta on seisundiinfo olemas.
planeerimine	seisund	Milline on liikide seisundi andmete usaldusväärsus ja kvaliteet?	Kesine - <50% seisundi hinnangutest põhineb ajakohastel kvantitatiivsetel andmetel (uuringud, seired, inventuurid, vaatlused)	KKK	KKK toob ka välja vajaduse liikide andmete uuendamiseks.
planeerimine	seisund	Milline on elupaikade seisundiandmete usaldusväärsus ja kvaliteet?	Hea - 50-90% seisundi hinnangutest põhineb ajakohastel kvantitatiivsetel andmetel (uuringud, seired, inventuurid, vaatlused)	KKK	KKK-s on esitatud seisundid Natura 2000 andmebaasi ja 2012. a inventuuri andmetel.
planeerimine	seisund	Kas eelmisel kaitsekorraldusperioodil/selle kaitsekorraldusperioodi algul tuvastati andmelünki, mis takistasid lähteolukorra (kaitseväärtuste seisundi) kindlaks määramist?	Andmelüngad on põhjalikult kaardistatud ning andmelünkade täitmiseks vajalikud tegevused on selgelt välja toodud.	KKK	Liikide andmete uuendamise vajadus on tegevusena ettenähtud.
planeerimine	seisund	Kas tuvastatud andmelüngad on kaitsekorraldusperioodil täidetud?	Pool või enam (50%-<100%) tuvastatud andmelünki on täidetud.	KKK	Toimub riiklik seire, sookäpa inventuur on tellitud, metsalinnustiku inventuur tegemata, veerežiimi taastamise tulemusseire tegemata aga samas alles tehakse taastamist.
planeerimine	survetegurid	Kas ala kõigi kaitseväärtuste osas on survetegurid (otsesed negatiivsed mõjutegurid) tuvastatud?	Survetegurid on kindlaks määratud kõigile (100%) kaitseväärtustele (kui asjakohane)	; KKK	Kõikidele kaitseväärtustele on mõjutegurid kirjeldatud, osadel on vaid positiivsed, seega saab eeldada, et sellistel juhtudel negatiivsed mõjutegurid, ehk survetegurid puuduvad.
planeerimine	survetegurid	Kas survetegurite olulisus ja ulatus on kindlaks määratud?	Survetegurite ulatus ja olulisus on kindlaks määratud kõikide kaitseväärtuste ja survetegurite puhul	KKK	
planeerimine	survetegurid	Nimeta ala kõige olulisemad survetegurid?	inimtekkelised veerežiimi muutused; rohumaade hülgamine; Liikide elupaikades inimese liikumine; kaevandamine	KKK	Sookoosluste kuivendamine; Võsastumine; Liikide elupaikades inimese liikumine; Kaevandussurve ja sellega kaasnev kuivenduse mõju
planeerimine	survetegurid	Kas arvesse on võetud ka väljastpoolt kaitseala tulenevaid survetegureid?	Kaitseala piiridest väljaspoolt tulenevaid survetegureid on arvestatud ammendavalt või on selgitatud, et selliseid survetegureid ei esine.	KKK	Kaitseala idapiiril olevate freesturbaväljade kuivenduse mõju on kajastatud.

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
planeerimine	eesmärgid	Kas ala elurikkusega seotud kaitseväärtustele on seatud kaitse-eesmärgid?	Ala-spetsiifilised kaitse-eesmärgid on seatud kõikidele kaitseväärtustele	KKK	
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitseväärtuste kaitse-eesmärgid määratlevad elupaikade ja liikide soovitava seisundi?	Kaitse-eesmärkidega täpsustati elupaikade/liikide soovivat seisundit. Sihtväärtused on kas kvantifitseeritud või ajaliselt piiritletud. / Konkreetsete eesmärgid on pooltel või enamal (50% - <100%) kaitseväärtustest.	KKK	Osadele kaitseväärtustele on seatud liiga üldised kaitse-eesmärgid.
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmärgid on seatud ka muudele kaitseväärtustele kui otseselt elurikkust puudutavatele kaitseväärtustele?	Ei ole asjakohane (alal puuduvad vastavad kaitseväärtused)	KKK, KE	
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmärgid on seatud ka sellistele hüvedele/väärtustele, mis ei ole määrusega ala kaitseväärtuseks seatud?	Ei	KKK, KE	
planeerimine	meetmed	Kas kaitsealal on vaja aktiivseid kaitsekorralduslikke tegevusi (lisaks LKS alusel kohalduvale kaitsekorrale/piirangutele)?	Jah, täiendav sekkumine on vajalik	KKK	
planeerimine	meetmed	Kas kõikide kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamiseks kavandati vajalikud meetmed/tegevused?	Kaitsekorralduslikud meetmed on seatud kõikidele asjakohastele kaitse-eesmärkidele. Kõik meetmed on SMART.	KKK	
planeerimine	meetmed	Kas määratud meetmed näevad ette tegevusi väljaspool kaitseala piire?	Ei (teadaolevalt on vajadus tegevusteks väljaspool piire, kuid neid ei ole kavandatud)	KKK	Freesturbaväljade kuivendav mõju, kuid KKK-ga ei ole võimalik sinna tegevusi kavandada. Kaitseala laiendamine soolinnustikule olulisse Elbu rabasse.
planeerimine	meetmed	Kas tegevused käsitlesid kõiki kaitsealal tuvastatud ja kaitseväärtusi mõjutavaid survetegureid?	Kõikidel peamistel surveteguritel on vastav meede.	KKK	
rakendamine	sisendid	Kas saab välja tuua muid puudujääke ala kaitsekorraldusega seotud teadmistes/alusinfos (peale seisundiandmete puudujääkide)?	Ei, kaitsekorraldusperioodil ei ole selgunud olulisi puudujääke teadmistes	KKK	
rakendamine	sisendid	Kas teostatud seire, inventuurid ja/või uuringud annavad piisava teabe, et hinnata ellu viidud tegevuste edukust ja kaitse-eesmärkide saavutamist või nende suunas liikumist?	Seire võimaldab hinnata poolte või enama (50%-<100%) tegevuste tulemuslikkust/kaitse-eesmärkide saavutatust	KKK, EELIS, KESE, KIRKE, Inventuuride virtuaalkontor	Riiklik seire katab enamik liike (Natura ala linnustiku invnetuur, linnustiku seired). KKK ei ole veel lõppenud, töös on sookäpa inventuur ja veerežiimi taastamine (seega taastamise järgne seire tegemata).
rakendamine	sisendid	Kui teostatud seire, inventuurid ja/või uuringud ei anna piisavat teavet, siis mida tuleb teha, et puudujääke lahendada?	Metsalinnustiku inventuur tegemata	KKK, EELIS	

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
rakendamine	sisendid	Kas seire-, inventuuride ja/või uuringute tulemusi kasutati ala kaitsekorralduse kohandamiseks?	Seiretulemusi on suures osas kasutatud ala kaitse korralduse/meetmete kohandamiseks	KIRKE	Kaitseala laiendamine on töös, lähtuvalt viimasest rabade ja madalsoode haudelinnustiku seirest (2021).
rakendamine	protsess	Kas huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava planeerimise etapis?	Jah - huvirühmi kaasati	KKK, KIRKE	KKK-s protokollid, kaks kaasamise koosolekut maaomanike, turbakaevandajate, valdade ja RMK-ga
rakendamine	protsess	Kas kaitseala väärtuste ja kaitsekorralduse valdkonnas pädevaid huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava rakendamisse?	Jah - huvirühmi kaasati	KKK, KIRKE	RMK, teadlased, maaomanikud. Veerežiimi taastamise ja pärandniitude hooldamise taastamise osas.
rakendamine	protsess	Kas konsultatsioonide või tegevuste koordineerimise käigus tekkis teadaolevaid konflikte (vastasseise)?	Jah - tekkis konflikte	KKK	Protokollid KKK-s
rakendamine	protsess	Nimetage olulisemad konfliktkohad	kaitsekorra/piirangute rangus; kaitseala piirid; meetmetega seotud mõjud; ebapiisav kompenseerimine	KKK	Maaomanike arvates liiga ranged piirandug metsamajandamisele, samas pärandniitu võib hooldada; Valla ja arendaja jaoks võetakse liiga palju kaitse alla; Pärandniitude hooldajate jaoks niitmise ajad piiravad, ei ole kasumlik.; Valla jaoks kaitseala vähendab maamaksutulu ja ei ole piisavat kompensatsiooni, ettenähtud hooldustegevuste eest ei saa piisavalt tasuvat toetust.
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud poollooduslike koosluste (niiduelupaikade) taastamistööde ellu viimise seis?	Vähem kui pool (<50%) planeeritud taastamistöödest on rakendatud	KKK, MHB, LHT, RMK kihid	PLK taastamisi ettenähtud 180 ha, tehtud 31 ha.
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud märgaladega ja veekogudega (soelupaigad, jõed, järved) seotud taastamistööde ellu viimise seis?	Vähem kui pool (<50%) planeeritud taastamistöödest on rakendatud	KKK, KIRKE, RMK kiht	Lavassaare järve ja sooservaalade veerežiimi taastamise töid on alustatud.
väljundid	meetmed	Milline on koosluste hooldamistööde ellu viimise seis?	Vähem kui pool (<50%) hooldust vajavate koosluste pindalast on hooldusesse võetud.	KKK, MHB, LHT, RMK kihid	Ettenähtud PLK hooldust 234,5 ha, tehtud 62,5 ha.
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud liigikaitsetööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	KKK	Pole selliseid tegevusi planeeritud.
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud muude otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmete (hooldus-, taastamis- ja ohjamismeetmed jms) ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	KKK	Pole selliseid tegevusi planeeritud.
väljundid	meetmed	Millised I ja II prioriteediga meetmed on tähtjaks rakendamata ja miks?	Tegemata on suur osa pärandniitude taastamis- ja hooldustöid, infotahvlite paigaldamine, kava vahehindamine.	KKK, KIRKE, MHB, LHT, RMK kihid	
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga inventuurid, seire ja uuringud on ellu viidud?	Üle poole (50-90%) planeeritud meetmetest on rakendatud.	KKK, EELIS, KESE, KIRKE, Inventuuride virtuaalkontor	

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga ala valitsemisega seotud meetmed (kavad, kaitse-eeskirjad jms) on ellu viidud?	Ükski planeeritud meetmetest ei ole rakendatud	KKK, KIRKE	Vahehindamine tegemata, uue kava koostamise aeg pole veel kätte jõudnud.
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga rekreatsiooni ja keskkonnaharidusega seotud meetmed on ellu viidud?	Vähem kui pool (<50%) planeeritud meetmetest on rakendatud	KKK, KIRKE, külastustaristu virtuaalkontor	Kaitseala tähistamine tehtud osaliselt, infotahvlite paigaldamine tegemata, mootorsõidukitega kaitsealal liiklemise piiramine tegemata.
väljundid	meetmed	Kas hinnataval perioodil on lisaks ellu viidud sellised kaitse-eesmärke toetavaid tegevusi, mis ei ole ette nähtud kavaga?	Elupaigatüüpide andmestiku uuendamine inventuuriga, Natura ala linnustiku inventuur 2021.	KIRKE, EELIS	
väljundid	tulemused	Milline on nende liikide seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Ühegi kaitseväärtuse seisund ei ole stabiilne või paranenud	KKK, EELIS, KESE, KIRKE	Välja valitud 5 suunisliiki: NIIDURÜDI - 2017 (EELIS) 6 paari; KALJUKOTKAS - 2023/2024 (EELIS) pesad asustamata, Kaserabas viimati asustatud 2019, Laisma rabas 2010; TUTKAS - 2002 (EELIS) 2 paari, 2021 (Natura ala linnustiku seire) 0-2 paari; METSIS - 2021 (EELIS) 6 isast; TEDER - 2012 (EELIS) 116 kukke, 2021 (Natura ala linnustiku seire) 76 kukke, seire aruanne ütleb, et arvukus on 20 aastaga langenud ligi 2 korda.
väljundid	tulemused	Kui asjakohane, siis milliste väärtuste seisund on halvenenud?	niidurüdi, kaljukotkas, tutkas, metsis, teder	KKK, EELIS, KESE, KIRKE	
väljundid	tulemused	Kui alla 90% liikide seisund on stabiilne või paranenud, siis palun tooge välja liikide seisundi halvenemise põhjused ja/või, millised tegevused on teie arvates vajalikud, et saavutada paremaid tulemusi?	Kaitstavate linnuliikide arvukuse trendide põhjal vajavad tähelepanu eriti sooservakooslustest, madal- ja siirdesoodest sõltuvad liigid ja nende elupaigad. Tegu on ühe tähtsaima tedre pesitsusalaga ja tedre arvukuse tugev vähenemine on alarmeeriv. Teder sõltub servakooslustest, madal- ja siirdesoodest, mille seisund on Lavassaare LKA-I halb ja halvenev. Edasises kaitsekorralduses on kriitilise tähtsusega Laisma peakraavi likvideerimine, samuti Kiisamaa peakraavi ja Kaubi kraavi mõju leevendamine.	Lavassaare Natura linnuala linnustiku inventuur 2021. aastal	
väljundid	tulemused	Milline on nende elupaikade seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Vähem kui poolte (<50%) kaitseväärtuste seisund on paranenud või jäänud samaks	KKK, Tableau, EELIS	
väljundid	tulemused	Kui asjakohane, siis milliste elupaikade seisund on halvenenud?	7110*, 7140, 7230, 6530*, 6280*, 5130, 6510, 6270*	KKK, Tableau, EELIS	Põhjuseks on ebapiisav hooldus pärandniitudel aga ka uuemate meetodikatega inventuurid, mis on elupaigatüüpide andmeid täpsustanud. Puisniitude puhul on oasad alad inveteeritud 0-elupaigaks, kuid kommentaariga, et tegemist on taastatavate aladega. Sookooslustel jätkuv kuivenduse mõju.

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
väljundid	tulemused	Kui alla 90% elupaikade seisund on stabiilne või paranenud, siis palun tooge välja elupaikade seisundi halvenemise põhjused ja/või millised tegevused on teie arvates vajalikud, et saavutada paremaid tulemusi?	Vajalik on pärandniitude hoolduse ja taastamise suurendamine. Sookoosluste taastamistööde lõpuniviimine.	EELIS, seirearuanded, eksperthinnang,	
väljundid	tulemused	Milline on ala kaitsekorralduse mõju ökosüsteemi teenustele?	Ökosüsteemi teenuste pakkumine on hea või paranenud	ELME2	7,88
väljundid	tulemused	Millised on olnud muutused ala ökoloogilises sidususes?	Ökoloogiline sidusus on hea või paranenud	ELME2	85,18
väljundid	tulemused	Kas on tuvastatud ala kaitsekorra rikkumisi?	Jah, on tuvastatud kaitsekorra rikkumisi	OKAS, VMP, seirete aruanded	ATV-dega sõitmine, sõitmine väljaspool ettenähtud teid kooslustel, liikumiskiirangu ajal- ja alal liikumine, keelatud raie, rekreatsioonitegevused selleks mitte ettenähtud kohtades.
väljundid	tulemused	Kas tuvastatud ala kaitsekorra rikkumistel võib olla (oluline) mõju ala kaitseväärtustele?	Jah, rikkumistel on võimalik (oluline) mõju kaitseväärtustele	OKAS, VMP, seirete aruanded, EELIS, eksperthinnang	liikumiskiirangu ajal- ja alal liikumine ja raie kaljukotka pesapuu läheduses võis omada mõju liigi pesitsuseduskusele, sest samal aastal oli pesa asustamata.
väljundid	tulemused	Kas teie hinnangul on ala kaitsekord olnud sobiv ja piisavalt tõhus kaitse-eesmärkide saavutamise toetamiseks?	Ei, kuid kaitsekorra muutmine on juba töös	KIRKE	Kaitseala laiendamine on töös, EOÜ ettepanek, lähtuvalt viimasest rabade ja madalsoode haudelinnustiku seirest (2021).
väljundid	tulemused	Kas määruses nimetatud ala kaitseväärtused on asjakohased ja piisavad?	Jah	KKK, KIRKE, KE	
muu	muu	Muud tähelepanekud ja kommentaarid, mida soovite lisada	Tähelepanekud puuduvad		

Skoor

	Max skoor	Hindamise skoor	Tulemus (%)
Koondskoor	101	66	65,3%
Üldine	3	3	100,0%
Seisund (planeerimine)	18	11	61,1%
Survetegurid (planeerimine)	9	9	100,0%
Eesmärgid (planeerimine)	9	6	66,7%
Meetmed (planeerimine)	9	6	66,7%
Sisendid (rakendamine)	9	7	77,8%
Protsess (rakendamine)	6	6	100,0%
Meetmed (väljundid)	18	6	33,3%
Tulemused (väljundid)	20	12	60,0%

Üldine	3	3	100,0%
Planeerimine	45	32	71,1%
Rakendamine	15	13	86,7%
Väljundid	38	18	47,4%

Mõisted ja lühendid

Mõiste	Selgitus
Kaitseväärtus	Ala kaitse alla võtmise määruks/kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk).
Kaitse-eesmärk	Kaitseväärtuse soovitud seisund.
Kava	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduse aluseks olev tegevuskava: kaitsekorralduskava, liigi kaitse tegevuskava, elupaiga tegevuskava.
KKK	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduskava.
Kaitsekorraldusperiood	Esmakordsel hindamisel ja ajakohase (s.t kava sisu on olnud üldjoontes jätkuvalt asjakohane) kava olemasolul on hinnatava kaitsekorraldusperioodi alguseks kava algus/koostamise aeg ja perioodi lõpuks hindamise aeg. Kava puudumisel ja/või korduval hindamisel saab kaitsekorraldusperioodiks arvestada hindamistsükli pikkust/eelmise hindamise läbi viimise aega (vastavalt hindamise korraldusele 10 või 12 aastat).
Survetegur	Kaitseväärtuse soodsa seisundi säilimist või saavutamist negatiivselt mõjutav tegur (nt reostuskoormus, häiringud, maaparanduse mõju, intensiivne maakasutus, võõrliikide surve jm)
Kaitsekorralduslikud meetmed	Tegevused, mida tuleb rakendada kaitse-eesmärkide saavutamiseks, sh eesmärkide saavutamist ohustavate mõjutegurite ohjamine. Kaitsekorralduslike meetmete hulka kuulub elupaikade kaitsmine, säilitamine, loomine, taastamine, majandamine. Käesoleva hindamise kontekstis on eristatud: - looduskaitsealadest ja/või ala kaitse-eeskirjast tulenev kaitsekord (õigusaktidega kehtestatud piirangud); - kaitseala n-õ aktiivne majandamine ehk täiendavate tegevuste planeerimine läbi tegevuskavade, tööplaanide, toetusprogrammide (nt elupaikade taastamine ja hooldamine, külastustaristu rajamine). N-õ aktiivsete meetmete puhul on omakorda eristatud: - looduskaitsemeetmed/otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmed ehk tegevused, mille rakendamisest võib oodata otsest kasu liikide või elupaikade seisundile (nt elupaiga taastamine, elupaiga hooldamine, võõrliigi tõrje). - toetavad meetmed ehk tegevused, mille kasu kaitseväärtustele on kaudne (nt seire seisundi tuvastamiseks, kava koostamine ja tulemuslikkuse hindamine tegevuste planeerimiseks, haridusprogrammid teadlikkuse tõstmiseks, kaitseala tähistamine piirangute rakendamiseks jm)
SMART	Mõistet SMART (specific, measurable, achievable, relevant, time-bound) kasutatakse siinkohal kaitse-eesmärkide ja meetmete kontekstis. "SMART" mudelile vastav eesmärk või meede on konkreetne, mõõdetav, saavutatav, asjakohane ja ajaliselt määratletud.
Väljund (rakendatud tegevus)	Väljunditeks on ellu viidud tegevused ja nende mõõdetavad näitajad: nt taastatud või hooldatud alade pindala, rajatud külastustaristu pikkus, kontrollkäikude arv vms.
Tulemus (saavutatud seisund)	Tulemus on ellu viidud tegevuste abil saavutatud olukord, mis võib olla kirjeldatud läbi liikide ja elupaikade seisundi.
PAME hindamine	PAME (Protected Area Management Effectiveness) on IUCNi WCPA raamistikul põhinev lähenemine, millega hinnatakse kaitsealade valitsemise tulemuslikkust läbi aspekti kaudu — kontekst, planeerimine, sisendid, protsessid, väljundid ja tulemused. PAME hindamine näitab, kui hästi ala juhtimine aitab saavutada seatud looduskaitsealaseid eesmäärke.

Survetegurite kategooriad	Selgitus
põllumajandus	(intensiivne) maaharimine, karjatamine, taimekaitsevahendite ja väetiste kasutamine jm
rohumaade hülgamine	niitmise või karjatamise lõppemine
põllumajandusmaade kuivendamine	põllumajandusmaade maaparandusüsteemid
metsandus	raied, raadamine, metsastamine jm
metsamaade kuivendamine	metsamaade maaparandusüsteemid
kaevandamine	kaevandamine, s.h turbakaevandused
energia tootmine (sh infrastruktuur)	hüdroenergia, tuulepargid, päikesepargid, elektriliinid jm
transport	teed, raudteed, sadamad, maismaa- ja veeliiklus jm
ehitustegevus ja asustus	asustuse laienemine, ehitustegevus, puhketegevused, reostus asustusest, äri- ja tootmistegevusest jm
elusorganismide kasutus	vesiviljelus, kalastamine, jahipidamine, toidu ja muu materjali kogumine loodusest, liikide või elupaikade kahjustamine jm
militaartegevused ja muud inimsekkumised	militaarialad, tarastamine, vandalism
võõr- ja problemaatilised liigid	võõrliigid, probleemsed kodumaised liigid jm
segaallikatest põhjustatud reostus	heitel vette, heited pinnasesse, heited õhku, müra, valgusreostus jm
inimtekkelised veerežiimi muutused	maaparandus, veekogude hüdroloogia muutmine, veevõtt jm
looduslikud protsessid	erosioon, eutrofeerumine, koosluste looduslik areng, kisklus, kobraste tegevus, haigused ja parasiidid jm
loodusõnnetused	torm, põleng, maalihe, üleujutus jm
kliimamuutused	põuad, üleujutused, veerežiimi muutused, liikide levikuareali muutumine jm kliimamuutuste mõjul
muu	

Loodusdirektiivi aruande hinnangud	Selgitus
soodne	favourable = FV
ebapiisav	unfavourable-inadequate= U1
halb	unfavourable-bad = U2
teadmata	unknown=XX